

Müzik ve İmplantlı Küçük Çocuklar Veli Rehberi

Julie Koşaner

Hande Yorgancıoğlu ve Deniz Ürük tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır

Müzik ve İmplantlı Küçük Çocuklar

Müzik Eğitiminin Yararları

Müzik aktiviteleri, çocuğunuzun müzik becerilerinin gelişimini teşvik etmesinin yanında, genel gelişimine de büyük katkıda bulunabilir. Bu tür aktivitelere katılmak, çeşitli becerilerin ve yönlerin gelişmesini sağlayarak öğrenmeyi destekler. Bunlar; iletişim becerileri, dinleme becerileri, dilsel beceriler, bilişsel beceriler, ince motor ve kaba motor becerileri, sosyal ve duygusal gelişim ile yaratıcılıktır. Birlikte müzik yaparken ya da paylaşım halindeyken çocuğunuz sizinle bağ kurmayı öğrenir.

İletişim Becerileri

Çocuğunuzla birlikte şarkı ve tekerlemeler söylediğinizde bu onu; yüzünüze bakmaya, sizinle göz teması kurmaya, dikkatini toplayıp size vermeye, sesleri ve hareketleri taklit etmeye davet eder. Çocuğunuza bir şeyler söyledikten sonra doğal olarak duraksadığınız bir an gelir. Bu "sessizlik" anı ve ona yönelttiğiniz "beklenti dolu bakışlar" çocuğunuzu "sohbete" katkıda bulunmaya iter. Bu sessizlik anı çocuğunuza konuşmaya katılma sırasının onda olduğu sinyali verir. Sıra ona gelince gerekeni yapma becerisi; işte bu şekilde alışkanlık haline almaya başlar. Tüm bu davranışlar, çocuğunuzun konuşmaya başlamak için ihtiyaç duyduğu iletişim becerilerini geliştirir.

Dinleme Becerileri

Çocuğunuza ilginç sesler (örneğin ses çıkaran aletlerin çıkardığı sesler, müzik, şarkı söyleyen insanın sesi) dinleterek ilgisini seslere vermesini sağlarsınız. Çocuğunuz bunları sessizce dinleyerek:

- 1) seslerin birbirinden farklı olduğunu fark etmeye başlar.
- 2) sesleri, kaynaklarıyla ilişkilendirerek tanımaya başlar ("anne sesi, anneden çıkar" gibi).

Çocuklar çevrelerindeki sesleri dikkatle dinledikten sonra bunları taklit ederek sonunda konuşmayı öğrenirler.

Dilsel Gelişim

Şarkılara sözlü olarak katılmak çocuklara seslerini kontrol etmede, akıcılık kazanmada (sesleri art arda çıkarmada) kolaylık sağlar ve daha çeşitli sesler üretmeye teşvik eder. Aynı zamanda sözcükleri ve cümleleri anlamasına yardım eder ve konuşma pratiği yapmasına olanak tanır.

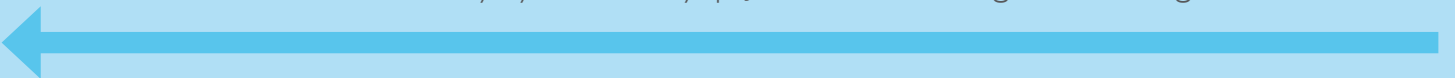
Bilişsel Gelişim

Çocuklar şarkı söyleyerek yeni kavramlar da öğrenir. Örneğin "Mini mini bir kuş" şarkısı küçüklük (ve büyüklük), yavru hayvanlar, sevgi ve eğlence gibi kavramları öğretir. Şarkıların defalarca tekrarlanması, sözcük ile cümlelerin sırasını ezberlemesine ve sonuç olarak hafızasının güçlenmesine yardımcı olur.

Motor Becerileri

Hareketli şarkılara katılmak, parmak oyunları oynamak, ses çıkaran aletler ve/veya basit çalgılarla oynamak çocuğunuza kalkıp hareket etme fırsatı yaratır. Müzik ile hareketi birleştiren aktiviteler, çocukların ince (el kasları gibi küçük kaslar) ve kaba (bacak kasları gibi büyük kaslar) motor (hareket) becerilerini güçlendirmek için harika bir yoldur. Ayrıca koordinasyon ve dengeyi de geliştirir.

Mellie ve arkadaşları bahçede bol müzikli bir parti yapıyorlar.
İlk ve son sayfayı birbirine yapıştır ve ne kadar eğlendiklerini gör!

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Çocuğu müziğı dinlemeye ve müziğe tepki vermeye, şarkı söylemeye, dans etmeye, duygularını hareketler ve sesi aracılığı ile dışı vurmaya teşvik etmek onun duygusal gelişimini güçlendirir. Müzik aktivitelerine sizinle veya başkaları ile katılırken:

- sosyalleşir,
- davranışları ile diğerlerine daha iyi uyum sağlamayı öğrenir,
- başkalarının duygularını daha iyi anlayabilecek ve onlara saygı duyacak duruma gelir.

Ayrıca ailesinin ve bir grubun üyesi olmaktan zevk almayı da öğrenir.

Yaratıcılığın Gelişmesi

Çocuklarda yaratıcılığın gelişmesi birkaç yol vardır. Bunlardan biri, çocuğun müzik ve şarkılara içinden geldiğı gibi, serbestçe tepki vermesini sağlamaktır. Onun da kendi müzik zevkini ve dans tarzını geliştirmekte olduğunu unutmayın. Diğer bir yol da, ona ses çıkaran aletler ve basit çalgılarla bolca deneme yapma fırsatı sunmaktır (ör: düdük, davul, ksifon). Bu beceriler çocuğunuzun kendine güvenini artırır ve daha yaratıcı olmasını sağlar.

Müziğın Bileşenleri

"Müzik aktiviteleri"nin anlamı tam olarak nedir? Bunu yanıtlamak için müziğın çeşitli bileşenleri hakkında düşünmekte yarar var. Her bir müzik parçasını kendine özgü kılan unsurlar vardır:

tını – çalgı veya insan sesi olsun, tüm sesleri birbirinden ayırt etmeye yarayan özellik, kalite

melodi – bir araya getirilmiş nota dizisi

ritm – düzenli vuruşlar bütünü

tempo – müziğın hızı

Müzik aktiviteleri çocuğunuzun tüm bu farklı özellikleri fark etmesine yardım edebilir.

Bunun için çocuğunuzun çeşitli müzik aktivitelerine dahil etmeniz gerekir. Bunlar; değişik müzik türleri dinleyip tepkiler verme, ses çıkaran aletler ve çalgıları dinleme, tanıma ve onlarla oynama, tekerleme ve şarkı söyleme, müzikle hareket etme türünden aktiviteler olabilir.

NOT: Çocuğunuzun müzik becerilerini geliştirmek için herhangi bir müzik eğitimi almış olmanıza GEREK YOKTUR. Ancak, sizin de istekli görünerek bizzat aktivitelere katılmanız ve bundan zevk almanız GEREKMEKTEDİR; bu şekilde çocuğunuza olumlu örnek olursunuz.

Veliler Ve Küçük Çocukların Birlikte Yapabileceğı Müzik Becerilerini Geliştiren Aktiviteler:

Ninni Söylemek

Bebekler, kucaklanınca ve ninni dinleyince kendilerini rahatlamış ve güvende hissederler. Okşanmayı ve belli bir ritimle sallanmayı severler, bu şekilde sakinleşip uykuya dalarlar. Bu tür deneyimler annenin sesini ve ana dilin sesleriyle ritimlerini tanımasını sağlar. Çocuğunuz büyüyünce bile ona şarkı söylemenizde yarar vardır. O büyüdükçe söylediğiniz şarkılara yenilerini ekleyebilirsiniz.

Çocukla Çocuğa Yönelik Dil Kullanarak Etkileşime Girme

Çocuğunuz kendi başına oturmaya başlamadan çok önce seslerden zevk aldığını gösterebilir. Kendilerine konuşulmasından hoşlandıklarını, seslerle ve bacaklarla kolları oynatma gibi vücut hareketleriyle belli ederler. Bebeğe dil öğrenmesinde yardımcı olmak için doğal olarak çocuk odaklı (çocuğa yönelik) bir konuşma tarzı kullanırsınız. Bu konuşma tarzı birçok açıdan müziğe benzer ve normal konuşmadan farklıdır:

- Daha nettir ve daha çok tekrar içerir.
- Daha ince ses tonu kullanılır.
- Daha melodiktir.
- İnişli çıkışlı bir temposu vardır.
- Kulağa şarkı söyleniyormuş gibi gelir.

Çocuğunuz anlaşılır konuşmalardaki önemli dilbilgisel unsurları işitir. Bunlar; sözcüklerin son takıları (çoğul ekleri “-ler,-lar” gibi), anahtar sözcüklerde kullanılan vurgu, önemli duraksamalar (yazı dilinde virgül konabilecek yerler) gibi bilgilerdir. Çocuğunuzun konuşma ve dil becerilerini; onunla olan düzenli etkileşimlerinizde hayat dolu bir yüz ifadesi, anlamlı jestler ve dokunuşlar kullanarak geliştirebilirsiniz. Bunu zaten içinizden gelerek, düşünmeden yapıyor da olabilirsiniz.

Sesleri Keşfetme

Konuşma ve dilde yetkinliğe giden yolda ilk adım, dikkatle dinleme ve sesleri tanıma yeteneğidir. Gelişmiş işitsel becerilere sahip bir çocuk, sözcük ve cümlelere anlam yükleyebilecek (yani konuşmayı anlayacak), sesleri tanıyabilecek ve çevresinde olan biteni dinleyerek takip edecektir. Dinleme becerileri iyi gelişen çocuk daha anlaşılır konuşacaktır çünkü konuşmaları dikkatle dinliyordur.

Aşağıda, çocuğu sesleri dikkatle dinlemeye itecek aktivite önerileri yer almaktadır. Dikkatle dinleme, zamanla sesleri tanımaya olanak verir. Belli sesleri tanımayı öğrenip öğrenmediğini görmek için çocuğunuzun sürekli test etmekten kaçınınız. Onun yerine amaca yönelik deneyimler yaşatmaya çalışınız ve birlikte yaptığınız aktiviteleri olabildiğince eğlenceli hale getiriniz.

Sessiz bir ortamda ilgi çekici ve farklı sesler çıkarıp çocuğunuzun bunları dinlemeye ve tepki vermeye teşvik ederek, sesleri fark etmesine yardım edebilirsiniz. Bir ses olduğunda ses çıkarmadan durarak ve kulağınızı işaret edip “Dinle!” diyerek onun kulak kesilmesini sağlayabilirsiniz. Mümkünse çocuğa her zaman sesin kaynağını gösteriniz. Çocuklar sesleri sadece dinlemeye değil, taklit etmeye de teşvik edilmelidir. Çocuğunuz bir sesi dinledikten sonra, kendi sesinizle duyulan sesi taklit etmeye çalışmanız yararlı olacaktır. Örneğin çocuğun dikkatini havlama sesleri çekerse, köpek havlamayı kestiğinde “hav, hav!” diyerek sesi taklit ediniz. Ardından çocuğunuza beklenti içinde bakıp sessiz durursanız çocuğunuz da havlamayı taklit etmeye çalışabilir. Çocuğunuz için en ilgi çekici ses sizin sesinizdir. O yüzden iyi kullanılan insan sesinin dikkatini çekme olasılığı çevreden gelen bir sestən daha fazladır.

Bebek küçük bir nesneyi tutar tutmaz, ona çeşitli sesler çıkaran aletler verme zamanı gelmiş demektir. Bunlar; sıkınca tiz bir ses çıkaran ve sallanınca takırdayan oyuncaklar ya da birbirine çarpılan cinsten güvenli nesnelere dir. Evdeki eşyalarla bu tür oyuncakları kolayca yapabilirsiniz. Örneğin, birkaç çengelli iğneyi küçük bir teneke kutuya koyunuz. Kutuyu bebeğin açamaması için bezden bir torbanın içine koyup torbayı diki. Torbayı çocuğunuza verip sallatmaya çalışınız.

Bebeğiniz büyüdükçe ulaşabileceği yerlere ses çıkaran oyuncaklar koymalısınız. Bunlar; yatağına koyduğunuz ipi çekilince veya düğmesine basılınca ses çıkaran, ya da müzik çalan oyuncaklar olabilir. Yapabileceğiniz diğer önemli bir şeyse çocuğunuzun dikkatini; telefonun çalması, ambulans sireni, radyo veya televizyonda çıkan müzik, rüzgarda sallanan metal çubukların çıkardığı ses gibi çevreden gelen rastlantısal seslere çekmektir. Ayrıca günlük hayatta hep duyduğu saç kurutma makinesi, mikrodalga, bulaşık makinesi veya saat sesine de sürekli dikkatini çekiniz. Duyulan sesleri kendiniz taklit edip çocuğunuzun da buna teşvik ediniz. Bunu, çocuğunuzun taklit denemelerini dinleyip memnun görünerek (gülümseyerek, başınızla onaylama anlamında sallayarak ve gözlerine bakarak) yapabilirsiniz.

Seslerin Hareketlerle İlişkilendirildiği Oyunlar Oynama

Bebeğinizin, duyduğu ses ile eğlenceli bir olay arasında bağlantı kurmasını sağlayacak oyunlar oynayın. "Ce-ee" ya da "Beş Kardeş" gibi gıdıklamalı oyunlar hareket içerir. Seslerle hareketleri ilişkilendirmekte yarar vardır. Örneğin oyuncak uçağı uçururken "Uçtu-uul!" ya da bebeğin kaşığı sallarken "Mmm... Ham ham ham!" diyebilirsiniz. Ona ayrıca eğlenceli hareketler eşliğinde tekerlemeler söylemeye de çalışın. Bebeğin verdiği tepkileri, çıkardığı sesleri taklit ederek ve tekerlemeyi tekrarlayarak pekiştirin. Örneğin "Örümcek kardeş" tekerlemesinde örümcek duvara tırmanırken parmaklarınızı üst üste koyup, serçe parmandan başlayarak parmak uçlarınızı oynatabilirsiniz. Ardından parmaklarınızı sallayarak yağmur hareketi yapabilirsiniz. Örümcek ıslanınca ellerinizi büzüp çene altına, uyuyunca da avuç içlerinden birleştirip yanağınza yapıştırabilirsiniz. Bebeğin verdiği tepkileri, çıkardığı sesleri taklit ederek ve tekerlemeyi tekrarlayarak destekleyebilirsiniz.

Müziğin Başlama ve Bitişini Fark Etme

Çocuğunuzla birlikte, müziğin başlama ve bitişini fark etmesini hızlandıracak çeşitli oyunlar oynayabilirsiniz. Bu oyunlardan bazıları: sandalye kapmaca, sandalye kapmacanın sandalyesiz (yere oturlan) oynanan türü; müzik çalarken dans etme, durunca (heykel gibi) donup kalma oyunu, elden ele geçirmece oyunu (çember olan oyuncular müzik çalarken elden ele küçük bir nesne geçirir, müzik kesilince nesne kimde kaldıysa oyundan çıkar). Oyunlar gürültüyle tezat oluşturacak tamamen sessiz bir ortamda oynanırsa çocuklar daha çabuk öğrenir. Sessiz bir yer bulduğunuzda çocuğunuzun önce oyuna hazırlayın:

1. Sessizce bir CD oynatıcısının yanına oturun.
2. Ortamda hiç ses duyulmadığına dikkat çekin.
3. Müziği başlatın.
4. Müziği dinleyin ve hafifçe yanlara sallanmak gibi duyduğunuz göstererek şeyler yapın.
5. Müziği durdurun.
6. Çocuğa artık müzik çalmadığını açıkça belirtin. Bu aktiviteyi oturarak yapabilirsiniz.

Çocuğunuz sesin varlığı ile sessizlik arasındaki farkı anlamaya başlayınca; müzik çalarken koşma, kesildiğinde durma gibi daha hareketli oyunlar oynayabilirsiniz. Çocuğun müziğin bitişini fark etmesi hareket halindeyken daha zordur. Bu yüzden başlarda müziğin bitişini kaçırabilir. Böyle oyunlar birkaç arkadaşla veya aile üyeleriyle oynanınca zevkli olur. İşitme engeli olan çocuk için diğer oyuncular iyi birer örnek teşkil eder. Değişik müzikler çalın ve çocuğunuz oyunlara alıştıkça müziğin sesini aşama aşama azaltın. Sesinizi kullanarak (konuşarak) da benzer oyunlar oynayabilirsiniz. Örneğin çocuğunuz eline aldığı kuklanın ağzını konuşma varken oynatabilir, yokken de kapalı tutabilir.

Tempoya ve Yüksek Sese Uygun Tepki Verme

Çocuğunuzla birlikte davulu dinlemeyi ve çalmayı denemelisiniz. Çocuğunuz davulla bir süre dilediği gibi oynadıktan sonra, davulu birlikte sırayla çalın. Her oyuncunun çalmak için kendi çubuğu olmalı. Alıştırma alıştırma, onu sizin gibi çalmaya teşvik edin. Hafifçe, yavaşça, yüksek sesle ve hızlıca çalışmalarını ona örnek olsun. Hızlı, yavaş, hafif ve yüksek sesli çalışmalar arasındaki farkı kavramasını sağlamanın başka bir yolu da, vuruşlarla uyumlu hareketler görmesidir. Başka birinden davulu hızlı ve yüksek sesle çalmasını isteyerek oda içinde vuruşlarla uyumlu şekilde koşun. Daha sonra aynı kişiden davulu hafifçe ve yavaşça çalmasını isteyin ve oda içinde parmak ucunda yürüyün. Çocuğunuz henüz çok küçükse veya kendi başına hareket edemiyorsa, bir oyuncu çocuğu tutarken (aynı zamanda müziğe tepki verirken) diğeri de davulu çalabilir. Yere konan renkli kağıtlarla oynanan "taştan taş atlama" oyunu, çocuğun bir davul vuruşu duyduğunda bir taştan öbürüne atlaması için kullanılabilir. Küçük çocukların dikkatlerini bir şey üstünde uzun süre toplayamadığını ve kurallara uymayabileceklerini aklınızdan çıkarmayın. Bu yaşlarda önemli olan; çocuğunuza çok sayıda olumlu, eğlenceli ve değerli öğrenme deneyimleri yaşatmanızdır.

Farklı Müzik Çeşitlerini Dinleme ve Bunlara Tepki Verme

Küçük çocuklar velileri veya bakıcılarıyla birlikte ilgi çekici müzik parçaları dinlemeli. "Tonal" parçalar buna örnek olarak gösterilebilir. "Tonal" parçalar geniş bir aralıktaki ses tonlarını kapsadığı için ses kaliteleri kulağa ilginç ve değişik gelir. Peru kavalıyla yapılan müzik bu özelliğe sahiptir. Çocuğunuza farklı türlerde müzikler dinletmeyi ihmal etmeyin. Klasik, pop, farklı kültürlerden müzikler; türküler ve müzikli tekerlemeler, vb dinleyebilir. Birlikte dinlerken onu hep müziğe tepki vermeye teşvik edin. Küçük bebekler bile dize oturtulup sağa sola sallanabilir ya da daha hareketli müzikte hoplatılabilir.

Daha büyük çocuklar el çırparak, ayaklarını yere vurarak, elleriyle bacaklarına vurarak, dans ederek vb şekillerde tepki verebilir. Çocuğunuz tek başına dans etmeye isteksizse onu kollarınıza alıp öyle dans etmenizden hoşlanabilir. Müziğe tepki olarak kendi kendine hareketler üretmesini her zaman övün. Yine de, başlangıçta büyük olasılıkla sizin ona örnekler sunmanız gerekecektir. Çocuğunuzun kendi başına oynaması için odadan çıkarsanız, dinleyip kendi kendine tepkiler vermesi için müziği açık bırakmanız yararlı olacaktır.

Çocuğunuz büyüyüp işitsel becerileri biraz olgunlaşınca birbirinden çok farklı iki müzik parçası (yavaş, yumuşak bir parça ile hızlı tempolu bir parça) seçip karşılaştırabilirsiniz. Her parça bir hareketle ilişkilendirilmeli (ör: yavaş parça yürüme ile, hızlı parça koşma ile). Bunları rastgele çalıp çocuğunuzun önce dinlemeye, sonra uygun hareketleri yapmaya yönlendirin. Uygun hareketleri ona sizin de göstermeniz gerekebilir. Diğer bir seçenekte bir oyuncak müziğe göre oynatmaktır.

Ritmik Sesler Üretme

Bebekler kendi çıkardıkları ve nesnelere birbirine çarparak çıkardıkları sesleri dinlemeyi sever. Sesler ve ritimlerle denemeler yapmaktan zevk alırlar.

Çocuğunuzun ritme tepki vermeye itin. İzin verirse, onu dizinizdeyken hafifçe aşağı yukarı sallayın ya da müziğin vuruşlarına göre kollarını veya bacaklarını oynatın. Birkaç hece veya sözcük dizisini bebeğimize eğlenceli gelecek şekilde ve ritmik olarak söyleyin. Bunları düzenli olarak tekrarlamayı da ihmal etmeyin. Örneğin “Bap bap baaaaa/ Bap bap baaaaa/ Bap bap bap bap/ Bap bap baaaaa” ritmini söyleyebilirsiniz. Bebeğinizi yüzü size dönük olacak şekilde bir dizinin üzerine koyun. Sonra bileklerinden sıkıca tutarak her “bap” değişiminde hoplatıp, “baaaa” değişiminde de bacaklarının arasından yavaşça kaydırabilirsiniz.

Birçok ritmik aktivite, vücut aracılığıyla sesler çıkarılarak yapılabilir. Örnekler: Sağ elle sol omuza, sol elle sağ omuza vurma; elleri dizlere koyup bir seferde bir dize ya da iki dize birden vurma, elleri birbirine sürtme, dudaklar ses çıkaracak şekilde ağız açma kapama (tıpa sesi gibi), el çırpma, ayakları yere vurma. “1,2,3 / 1,2,3 / 1,2,3 / 1,2,3” ritmini iki kez el çırpıp arkasından iki dizinize de vurarak yapabilirsiniz. Çocuğunuz hareketlerle birlikte sözleri de söyleyerek ritmi daha iyi öğrenir ve ezberler.

Çocuğunuz sabit bir tempoyla ritim tutabiliyorsa, tempoyu değiştirerek ritmi yavaşlatma veya hızlandırmanın zamanı geldi demektir. Ritmik hece veya sözcük dizilerini, önce hafifçe sonra daha fazla ses çıkararak ve tempoyu sabit tutmaya dikkat ederek söylemeye çalışın. Ritmik aktiviteye başka bir örnek olarak bu da verilebilir: Bir kitaptan atlara bakıp atların hareket ediş şekli ve toynaklarının çıkardığı sestən bahsettikten sonra, çocuğunuzla birlikte elinizi bir sağ bir sol dizinize vurarak ve aynı anda “1,2/ 1,2/ 1,2/ 1,2/” veya “klip klop, klip klop” diyerek tırs giden at ritmini yapabilirsiniz. Sonra çocuğunuzun ritmi dinlemeye ve oda içinde tırs giden bir at gibi ilerlemeye teşvik edin. Küçük çocuklar için genellikle önce sizin hareket edip örnek olmanız gerekir. Siz oda içinde at gibi ilerlerken ritim tutma görevini de çocuğa vermeniz önemlidir. Başka bir gün de, çocuğunuzla beraber zıplayan kurbağa ritmini yapabilirsiniz. Bunda sesleri çıkarmak için vücudun başka kısımlarını da kullanabilirsiniz (“Hop.... Hop.... hop, hop, hop / Hop.... Hop.... hop, hop, hop” der gibi). Hoplama etkisi yaratmak için egzersiz topuna oturmak eğlenceli olabilir. Rol değişimi yapılarak “dinleyen” rolündeki oyuncu ritme göre oyuncak bir kurbağa da zıplatabilir. Burada unutmamanız gereken çocuğunuzun her iki rolü de oynaması için fırsat vermenizdir (“dinleyen” rolünü sırayla yapma her zaman iyi bir uygulamadır).

Vurmalı Çalgıları Dinleme Ve Çalma

İdeal olan, çok küçük çocukların bile birkaç vurmalı çalgıya erişiminin olmasıdır. Kolay bulunabilen ve işe yarayan bazı vurmalı çalgılar:

- Vurarak veya birbirine çarpılarak çalınanlar: çeşitli davullar; küçük ziller; çelik üçgen, tahta kalıplar; ksilifon, marimba (ksilifon benzeri çalgı), türlü çanlar ve küçük, basit orglar
- Sallanarak çalınanlar: marakas, çan, yağmur çubuğu
- Sürterek, ovalayarak ve döndürülerek çalınanlar: kabasa, shekere (su kabağından yapılmış Afrika çalgısı), tırtıklı tahta silindir, çamaşır tahtası, guiro, çubuklar
- Üfleyerek çalınan: düdük

Vurmalı ve diğer çalgılara ilgisini çekmek için çocuğunuza çalgı satan bir dükkanı gezdirebilir ya da kütüphaneden çalgılarla ilgili resimli kitaplar alabilirsiniz. Ayrıca eski dergilerden çalgı resimleri kesip bir deftere ya da kartona yapıştırabilirsiniz

Çalgının kendisini satın almak yerine günlük hayatta kullanılan birçok eşyadan da yararlanılabilir. Örneğin ters çevrilmiş bir kova davul yerine, iki küçük kavanoz kapağı zil yerine, tahta kaşıklar da baget yerine kullanılabilir.

Evdeki eşyalardan vurmalı çalgı yapmayla ilgili daha fazla bilgi için http://www.medel.com/english/50_Rehabilitation/Free-download/listen-hear.php adresindeki "Listen, Hear!" bölümünden "Nr. 18 Handmade Music" dosyasını hem indirebilir hem okuyabilirsiniz.

Ses çıkaran aletler çocuklara birer birer tanıtılmalıdır. Çalgıyı istediği gibi keşfedip çaldıktan sonra çocuğunuzun sessizce durmasını ve çıkardığı sesi dinlemesini sağlayın. Çalgıyı çaldıktan sonra kendi sesinizle çıkardığı sesin taklidini yapmanızda yarar vardır (tahta kalıplar için "gulug gulug gulug" gibi). Ardından çocuğunuzu da aynı şeyi yapmaya teşvik edin.

Çocuğunuzun farklı şekillerde çalınan ve birbirinden farklı sesler çıkaran aletlere erişiminin olması önemlidir. Ona vurma, sallama, sürtme, asılma ve üfleme gibi çeşitli ses çıkarma yollarını da öğretmelisiniz. Bu tür çalgılarla oynarken sesleri birbirine benzemeyen iki çalgıyı karşılaştırabilirsiniz (Örneğin, sallanarak çalınan ve sesi sürekli olan bir alet ile (davul veya çelik üçgen gibi) kesintili sese sahip bir alet).

Çocuğunuzla birlikte kısa ve hareketli müzik parçalarını dinlerken ve bunlara tepki verirken de çalgıları çalabilirsiniz. Çocuğunuzun müzikteki vuruşları yakalaması için, ritimle uyumlu biçimde kollarını oynatın. En azından çocuğunuzun göreceği şekilde müzik eşliğinde çalgılarla oynayabilirsiniz. Bu çalışmada koyacağınız ilk "hedef", eşlik eden müzik durduğunda çocuğunuzun da çalgıyla oynamayı bırakması, müzik başladığında onun da oynamaya başlaması olabilir. Daha büyük ve becerikli çocuklar "orkestra şefi" rolüne bürünmekten hoşlanabilir (çalgıyı yüksek veya kısık sesle çalmayı belirleme). Çocuğunuzun orkestra şefliğini denemeye teşvik edin. Önemli olan bu aktiviteleri yaparken ikinizin de eğlenmesidir; bunu unutmayın.

Çocuğunuz aletlerle oynayarak yeterince ses çıkarma deneyimi edindikten sonra, bir sesi dinleyip sesin kaynağını bir grup alet içinden seçmesini isteyebilirsiniz. Başlangıçta içinden seçim yapacağı gruptaki alet sayısı iki olmalıdır. Küçük çocuklar genelde sesin kaynağını bulmakta zorlanırlar ve çalınan aleti gösteremeyebilirler. Bu yüzden daha başlangıçta başarısız oldu diye telaşlanmayın. Zamanla başaracak duruma geleceğini düşünüp ona sesin kaynağı olan aleti bu süre içinde siz göstermelisiniz. Çocukların öğrenme hızlarının farklı olduğunu ve bir çocuğa kolay gelen çalışmanın bir diğeri için daha çok zaman gerektirdiğini unutmayın.

Evde Vurmalı Çalgı Yapma

Çeşitli çalgılar evde de yapılabilir. Böyle eğlenceli bir aktivite sizin ve çocuğunuz için anlamlı ve yararlı bir etkileşim olanağı sunar. Çocukların konuşmayı öğrenmeleri bu türlü etkileşimler sayesinde olur. Ev yapımı oyuncakları severler ve böyle oyuncaklar önerilen çok sayıda aktivite için de kullanılabilir.

Hareketli Şarkılar Söyleme

Çocuğunuz büyüyüp dinlemeye daha da alıştıkça, hareketli şarkılara ilgili hareketleri yaparak ve sesler çıkararak katılmasını isteyebilirsiniz. Başlangıç için iki şarkı yeterli olacaktır. Daha sonra başka şarkılar da eklenebilir. Seçtiğiniz şarkılar anlamı kolay açıklanabilecek basit sözcüklerden oluşmalı ve kısa olmalı. Şarkıda mümkün olduğunca fazla tekrar olmalı ("Baş parmağım", "Mini mini bir kuş" ve "Küçük dostum" gibi). Ayrıca söylemesi kolay (nota aralığı dar), tekrarlayan melodileri olan ve hatırlanabilir şarkılar olmalarına özen gösterilmeli ("Küçük Kurbağa" gibi). Şarkılarla ilişkilendirdiğiniz hareketler de olmalı. Bu hareketler sözcüklerin anlamını yansıtmalı ve yapması eğlenceli olmalı. Şarkıları bir resim veya oyuncakla ilişkilendirmek de yararlı olabilir. Hareketler ve resimler çocuğunuzun sözcükleri daha iyi anlamasını sağlamakla kalmaz, henüz adını söyleyemese de şarkıyı tanıdığını göstermesine izin verir. Çocuğunuzun tanıdığı bir şarkıyı duyması üzerine doğru hareketleri yaptığını veya doğru resme işaret ettiğini fark edebilirsiniz. Bir şarkının müziğini ya da sözlerini henüz söyleyemezken, şarkının ilgili hareketlerini yaparak ya da ilgili resme işaret ederek anlatmaya çalıştığı şarkıyı söylemenizi isteyebilir. Çocuğunuzun hangi şarkıyı kastettiğini anlayıp ona o şarkıyı söylemek, onu inisiyatif aldığı ve isteklerini belirttiği için ödüllendirmenin harika bir yoludur.

Çocuğunuz daha hareketli hale gelince şarkılara zıplama, kendi etrafında dönme, ayaklarını yere vurma, el çırpma gibi daha gelişmiş hareketler yaparak katılmaktan büyük keyif alacaktır. Şarkı söylemek ve hareketlerini koordine etmek çocuğunuzun denge ve vücut bilincini geliştirmesine de yardım eder.

Şarkıları Olaylarla İlişkilendirme ve Kişiselleştirme

Belli şarkıları belli olaylar ya da zaman dilimleriyle ilişkilendirmeyi öğrenmek çocuğunuza yararlı olabilir. Bunu; çocuğunuz her yatışında aynı ninniyi söyleyerek, her yağmur yağdığı anda "Yağmur yağıyor, seller akıyor..." şarkısını söyleyerek, her çay yapışınızda "Ben küçük bir çaydanlığım, kocaman karnım..." şarkısını söyleyerek gerçekleştirebilirsiniz. Şarkı sözlerini çocuğunuza uyarlamaktan çekinmeyin çünkü çocuklar kişiselleştirilmiş şarkı, tekerleme ve öyküleri her zaman daha ilginç bulur. Sadece çocuğunuzun ismini koyarak bile söylediğiniz şeyi kişiselleştirebilirsiniz (Örneğin "Küçük Ayşe"nin yerine onun ismi). Tanıdık parçaların sözlerini, şarkıyı söylerken yaptığınız aktiviteye göre değiştirebilir veya yeni sözcükler ekleyebilirsiniz. Örneğin beraber meyve yerken "Sarmakarayı" şarkısını "Soy, soy, soy meyveleri; Kes, kes, kes meyveleri..." şeklinde değiştirebilirsiniz. Birlikte saksıdaki ya da bahçedeki bitkileri sularken "Bizler müzisyeniz" şarkısını "Bizler bahçıvanız, uzaktan gelmekteyiz, biz fidan dikeriz, biz çiçek sulunuz, şır şır şır, şır şır şır..." olarak da değiştirebilirsiniz. Seçilen sözcük ve cümleler çocuğa çevresindeki dünyayı öğrenmesine yardım etmeli.

Şarkıları Tekrarlama

Aynı şarkıları tekrar tekrar söylemekten korkmayın. Bir şarkı kulağına ne kadar tanıdık gelirse, çocuğunuz şarkıya o kadar katılacaktır. Şarkıya tam anlamıyla katılmaksa çocuklarda kendine güveni ve aldıkları zevkin düzeyini artırır. Şarkıları sürekli tekrarlamak sözcük ve cümlelerin öğrenimini pekiştirir ve çocukların ses, sözcük ve hareketleri önceden tahmin etmesini sağlar. Ayrıca çocuklar şarkılara iyice alışınca; bir hareket, sözcük ya da kısa cümle aracılığıyla istedikleri şarkıyı belirterek aktivitelere yön verebilirler. Çocuğunuzun isteklerine olumlu tepki vererek inisiyatif almasını teşvik edin.

Müziksiz Şarkı Sözü Söyleme:

Müziksiz şarkı sözü söyleme, çalgıların ses kalabalığı olmadığından çocuğunuzun sözleri daha net işitmesini sağlar. Bu aktivite sırasında yapmanız gerekenler:

- şarkı söylerken çocuğunuza bakmak
- canlı ve ilgi çekici yüz ifadeleri ve ses kullanmak
- tüm ilginizi çocuğunuza vermek

Çocuğunuz sözlere katılabilecek aşamaya geldiğinde kendi sesinizle onunkini bastırmayın; sesiniz arka planda kalsın, şarkıya hafifçe katılın. Çocuğunuzun bir sonraki sözü unutma olasılığına karşı hatırlatmaya hazır olun. Çocuklar için şarkı ve tekerleme CD'lerini kolayca edinebilirsiniz.

Şarkı ve tekerlemeleri dinlemek; melodilerini öğrenmenize, ahenkli biçimde ve canlı bir tempoyla söylemenize yardım eder. Ancak, şarkıları müzik eşliğinde söylemektense sizinle söylemek çocuklar için daha yararlı olabilir. Bu şekilde çocuğun söyleme hızına uyum sağlarsınız ve şarkıya yaptığı katkılara daha duyarlı olabilirsiniz.

Ses Yüksekliğinde ve Temposunda Değişiklikler Yapılan Müziği Dinleme ve Buna Tepki Verme

Müzik, ses yüksekliğinde ve temposunda değişiklikler yapılarak kulağa daha ilginç hale getirilebilir. Çeşitli yöntemleri başlarda biraz abartılı şekilde deneyerek çocuğunuzun dikkatini çekebilirsiniz. Örneğin, bir melodi ya da şarkının bitişi temponun (vuruşların) gittikçe yavaşlamasıyla kendini belli eder. Siz de şarkı söylerken sonuna doğru iyice yavaşlayarak çocuğunuza şarkının bitmek üzere olduğu sinyali verebilirsiniz.

Kısa müzik parçalarını ya da şarkıları baştan sona dinletmekte yarar vardır; böylece çocuğunuz müziğin dinamiklerini ve şarkı veya müzik parçalarının bitişlerini fark etmeyi öğrenir.

Tekerlemeler

Seçtiğiniz tekerlemeler kısa, basit olmalı ve içindeki sözcükleri açıklamanıza yardım edecek hareketler içermeli. Örneğin “Böcek geldi... Geldi... Geldi... Geldi...” derken parmaklarınızı çocuğun bacaklarından ya da gövdesinden gıdısına kadar götürüp “Yedi... Yedi... Yedi...” derken gıdısını gıdıklayabilirsiniz. Tekerlemeleri ritmik bir şekilde ve inişli çıkışlı bir sesle söyleyin. Ritmik işaretler öğrenmeye yardım eder. Okunuşları benzer sözcükler (“geldi” ve “yedi” gibi) çocuğunuzun küçük ses farklılıklarını fark etmesini sağlar. Bu da konuşulanları anlaması ve konuşmaya başlaması için çok gereklidir. Düzenli olarak tekrarlanabilecek birkaç tane ritmik tekerleme öğretmeye çalışın (“Hop hop lastik top” veya “Leylek leylek havada, yumurtası tavada...” gibi). Bu tekerlemeler her zaman aynı şekilde söylenmeli ki çocuğunuz onları tanımayı öğrenebilsin. Tekerlemeleri söylerken aradaki bir sözcüğü ya da sondakini söylemeden bırakın, böylelikle çocuğunuzun eksik sözcüğü tamamlama fırsatı olacaktır (“top” ya da “tavada” gibi).

Sözsüz Melodileri (Müzikleri) Dinleme

Çocuğunuzun önceden duyduğu melodileri tanımasına yardım etmek için o melodileri mırıldanabilir, ısıklıla ya da bir çalgıyla çalabilirsiniz. Çocuğunuzu dikkatle dinlemeye ve melodiyi tanımaya çalışmaya teşvik edin. Tanıdığını ilgili hareketleri yaparak, ilgili resmi göstererek ve/veya melodinin sözlerini söyleyerek gösterebilir. Bu zor bir çalışmadır; bu yüzden çocuğunuz kendine olan güvenini kaybetmeden, sözsüz melodilere sözcükler ve hareketler ekleyin ki tanımasını kolaylaştırsın.

Çocuğunuz küçükken onunla geçirdiğiniz zamandan zevk alın. Çocuklar çok çabuk büyür, siz zamanın nasıl geçtiğini anlamadan okul çağına gelirler! Okul öncesi yıllarında birlikte geçirdiğiniz her anın değerini bilin. Çocuklar küçükken çok hızlı öğrenir ve velisi olarak sizin bu öğrenme sürecine etkiniz çok büyüktür. Çocuğunuzun gözünde “vip” olduğunuzu unutmayın!

(VIP: Çok önemli kişi)

İmplantlı Küçük Çocuklar İçin Müzik Becerisi Değerlendirme Ölçeği

Çocuğun Adı: _____

Doğum Tarihi (gün/ay/yıl): _____

Değerlendirme Tarihi: _____

İlk Ayar Tarihi (gün/ay/yıl): _____

İmplant kullanma süresi (ay olarak): _____

Ölçeği Dolduranın İsmi: _____

Çocuğun Değerlendirmedeki Yaşı: _____

Çocuğun Değerlendirmedeki İşitme Yaşı: _____

1. Çocuğunuz tanıdığı şarkı ya da ninnileri söylemenizden zevk alır mı?		Puan
0	Hayır	
1	Bazen	
2	Genellikle evet	

2. Çocuğunuz ilgisini size verir mi ve sohbete sesler çıkararak ve hareketlerle katılır mı?		
0	Hayır	
1	Bazen	
2	Genellikle evet	

3. Çocuğunuz aşağıdaki seslerden kaçını tanıır?		
Telefon, Kapı zili, Anne sesi, Baba sesi, Köpek havlaması, Araba kornası, Saat, Müzik		
0	Hiçbirini	
1	İki tanesini	
2	İkiden fazlasını (Lütfen hangileri olduğunu yazın!)	

4. Bilinçli olarak sesler yapmaktan ve bunları dinlemekten zevk alır mı? Örnek: kaşığı masaya vurmak.		
0	Hayır	
1	Bazen	
2	Evet	

5. Duyduğu sesleri taklit etmeye çalışır mı?		
0	Hayır	
1	Bazen, istendiğinde	
2	Sık sık, kendiliğinden	

6. İlginç sesler çıkardığınızda (örneğin hayvanlarla ilgili bir kitaba bakarken hırladığınızda) ya da belli sesleri çıkaracağınız beklentisi içine girdiğinde (örneğin yemek getirirken “hamm hamm” ya da oyuncak araba oynarken “vınn vınn” demeniz) size bakar mı?		Puan
0	Hayır	
1	Bazen	
2	Sık sık	

7. Müziğin ne zaman başladığını fark eder mi?		
0	Hayır	
1	Bazen, dikkat etmesi istendiğinde	
2	Genellikle, kendiliğinden	

8. Müziğin ne zaman durduğunu fark eder mi?		
0	Hayır	
1	Bazen, dikkat etmesi istendiğinde	
2	Genellikle, kendiliğinden	

9. Tempodaki ya da ses yüksekliğindeki değişimi takip edebilir mi? Örneğin bunları yapar mı?: Davulun vuruşlarının hızlanmasıyla daha çok zıplama, ses yükselince ayaklarını yere sert basma; ses azalınca parmak ucunda yürüme.		
0	Hayır	
1	Bazen, istendiğinde	
2	Genellikle, kendiliğinden	

10. Müziği işittiğinde hafifçe sallanarak ya da vücudunu bir şekilde hareket ettirerek tepki verir mi?		
0	Hayır	
1	Bazen, dikkat etmesi istendiğinde	
2	Genellikle, kendiliğinden	

11. Tepkileri müziğin türüne göre değişir mi? Örnek: hareketli pop müzikle dans eder, yavaş müzikte sallanır.		
0	Hayır	
1	Bazen, dikkat etmesi istendiğinde	
2	Genellikle, kendiliğinden	

12. Seslerin vücut kullanılarak çıkarıldığı ritmik aktivelere katılmaktan zevk alır mı?		
0	Hayır	
1	Gördüğü hareketleri yapmaya ve sesler çıkarmaya çalışır	
2	Genelde aktiviteye katılır ve basit bir ritmi birkaç defa tekrarlayabilir. Örnek: 1,2,3/1,2,3/1,2,3...	

13. Çeşitli ses çıkaran aletlerin ve vurmali çalgıların çıkardığı yeni seslere ilgi duyar mı, onları dinler mi ve bundan zevk alır mı?		Puan
0	Hayır	
1	Bazen	
2	Genellikle	

14. Sizle birlikte müzik dinlerken ses çıkaran aletlerle oynamaktan zevk alır mı?		
0	Hayır	
1	Evet, ama müziğin başlama ya da bitişini fark etmez	
2	Evet ve müziğin başlama ve bitişini fark eder	

15. Çalmak için her defasında ses çıkaran farklı aletler veya çalgılar seçerek müziğe hep aynı şekilde değil de, farklı yollardan tepki verir mi?		
0	Hayır, hep aynı aleti kullanır	
1	Bazen farklı bir alet seçer	
2	Evet, aletle çeşitli sesler çıkarmak için vurma, sürtme ve sallama yöntemlerini kullanır.	

16. Ses çıkaran çeşitli aletlerin seslerini ayırt edebilir mi?		
0	Hayır	
1	Sesleri birbirinden çok farklı olan iki aleti ayırt edebilir (davul ile zil gibi)	
2	Üç ya da daha fazla aleti ayırt edebilir (Lütfen hangileri olduğunu yazın).	

17. Hareketli şarkılara katılır mı?		
0	Sadece hareketleri yaparak katılır	
1	Hareketlerle ve sesler çıkararak katılır	
2	Sesler çıkarır, geveler veya bazı sözcükleri söyler	

18. İlgili hareketlerini yapmadan bir şarkıyı söylediğinizde, o şarkıyı tanıdığını ilgili hareketleri yaparak ya da resmini göstererek belli eder mi?		
0	Hayır	
1	Bu şekilde bir şarkıyı tanır	
2	Bu şekilde birden fazla şarkıyı tanır	

19. Sizden belli şarkı ya da tekerlemeleri söylemenizi ister mi?		
0	Hayır	
1	En sevdiği şarkıyı ister	
2	Birden fazla şarkıyı ister	

20. Şarkıların hareketlerini bilir mi?		
0	Hayır, şarkıyı söyleyenden gördükten sonra sadece taklit eder.	
1	Bir şarkının çoğu hareketini bilir	
2	Birden fazla şarkının hareketlerini bilir ve hareketleri doğru sırayla yapar.	

21. Belli durumlarda sizden istediği belli şarkılar var mı? Örnek: banyo yapar ya da temizlenirken "ellerim tombik tombik" veya "banyo şarkısı"		Puan
0	Hayır	
1	Bazen durumla ilgili bir şarkı ister	
2	Sık sık yapılan şeylerle ilgili şarkılar ister	

22. Beraber söylediğiniz belirli/özel bir şarkınız var mı?		
0	Hayır	
1	Bir tane belirli/özel şarkı	
2	Birden fazla belirli/özel şarkı	

23. Sizinle birlikte anlaşılır sözcük veya cümleler kullanarak şarkı söyler mi?		
0	Hayır, çıkardığı sesler anlamsız	
1	Evet, bir şarkıda	
2	Evet, birden fazla şarkıda	

24. Dedikleri anlaşılmasa da fark edilir bir vurgu ve ritim kullanarak ritmik tekerlemelere sözlü olarak katılır mı? Örnek: "Hop hop lastik top..."		
0	Hayır	
1	Evet, bir tekerlemeye katılır	
2	Evet, birden fazla tekerlemeye katılır	

25. Bildiđi şarkıları siz sözleri olmadan mırıldandığınız ya da ıslıkla çaldığınızda tanır mı?		
0	Hayır	
1	Evet, bir şarkıyı tanır	
2	Evet, birden fazla şarkıyı tanır	

Toplam Puan		___/50
-------------	--	--------

MED-EL WORLDWIDE HEADQUARTERS

Fürstenweg 77a, A-6020 Innsbruck, Austria

Tel: +43-512-28 88 89

Fax: +43-512-29 33 81

office@medel.com

MED-EL GmbH Niederlassung Wien
office@at.medel.com

MED-EL Deutschland GmbH
office@medel.de

MED-EL Deutschland GmbH Büro Berlin
office-berlin@medel.de

MED-EL Deutschland GmbH Office Helsinki
office@fi.medel.com

MED-EL Unità Locale Italiana
ufficio.italia@medel.com

VIBRANT MED-EL
office@fr.medel.com

MED-EL GmbH Sucursal España
office@es.medel.com

MED-EL GmbH Sucursal em Portugal
office@pt.medel.com

MED-EL UK Ltd
office@medel.co.uk

MED-EL Corporation (North America)
implants@medelus.com

MED-EL Latino America S.R.L.
medel@ar.medel.com

MED-EL Middle East FZE
medeluae@emirates.net.ae

MED-EL India Private Ltd
implants@medel.in

MED-EL China Office
office@medel.net.cn

MED-EL Thailand
office@th.medel.com

MED-EL Malaysia
office@my.medel.com

MED-EL Indonesia
office@id.medel.com

MED-EL Singapore
office@sg.medel.com

MED-EL Philippines HQ
office@ph.medel.com

MED-EL Hong Kong HQ Asia Pacific
office@hk.medel.com

MED-EL Japan Co., Ltd
info@medel.co.jp

MED-EL Liaison Office Australasia
office@au.medel.com

MED-EL Korea
office@kr.medel.com

MED-EL Vietnam
office@vn.medel.com

SoundScape

www.medel.com